

1. Slagveldroute: vechten om de Vecht

Naarden – Muiderberg – Muiden – Weesp – Nigtevecht - Nederhorst den Berg – Hinderdam - Naardermeer - Naarden

Start: parkeerplaatsen aan Over de Tol bij Naarden-Vesting

ROUTE:

Parkeerplaatsen aan Over de Tol bij Naarden-Vesting

1. Het startpunt is te bereiken via de Amersfoortsestraatweg. Vanaf dit punt kunnen zowel de vestingwerken als o.m. het Nederlands Vestingmuseum (Westwalstraat 6) in Naarden-Vesting bezocht worden.
2. De fietsroute verlaat Naarden-Vesting via de Amsterdamsesstraatweg.
3. Na de eerste gracht rechtsaf over een klein stukje bedekte weg (Admiraal Helfrichweg).
4. In de eerste bocht linksaf het fietsbare Zuiderzeepad op en steeds rechtdoor blijven volgen, onder de A1 door tot de nieuwe wijk Naarderbos en dan linksaf (Hoofdgracht).
5. Aan het einde van de Hoofdgracht (bij carpoolplaats) rechtsaf (IJsselmeerweg).
6. De IJsselmeerweg met bochten volgen in de richting van Muiderberg (om de jachtgaven en door het Naarderbos).
7. Na de onderdoorgang van de A6 bocht links en rechts volgen in Muiderberg (Tesselschadelaan).
8. De Tesselschadelaan komt uit bij de Badlaan, linksaf
9. Aan het einde van de Badlaan rechtsaf (Dorpsstraat).
10. Dorpsstraat met grote bocht naar links volgen tot aan de Brink en rechtsaf (Brink)
11. Einde Brink rechtsaf (Dijkweg) en op eerste splitsing linksaf (Dijkweg)
12. Over de Dijkweg naar Muiden met de dijk aan de rechterhand (over de dijk kan ook helemaal naar het Muiderslot worden gelopen).
13. Na wit dijkhuis met de bocht mee naar links (Noordpolderweg).

14. Bij bocht naar rechts de 'Melkdrive' (voor een koel bekertje melk).
15. Daarna links over de brug (in het water ligt het restant van het Muizenfort) en direct rechts naar het Muiderslot (Ton Kootsingel).
16. Bij het slot linksaf langs de Vecht met de Grote Zeesluis (Herengracht).
17. Herengracht vervolgen met de bocht naar links en dan rechts over brugje en sluis.
18. Einde weg rechtsaf (Mariahoeveweg) en na bocht naar links onder de A1 door in de richting van Weesp (Lange Muiderweg).
19. Na de kruising met het spoor en een bocht rechtsaf brug over (Ossenmarkt).
20. Links om het ronde fort heen en over de brug rechtsaf (Hoogstraat).
21. Voor brug linksaf (Achteromstraat).
22. Route volgt de Achteromstraat en de Oude Gracht (rechts het water van het Smal Weesp en de Oude Gracht / links de oude kern van Weesp).
23. Na de Van Houtenkerk rechtsaf over de brug van de Oude Gracht en direct links aanhouden (Nieuwstad).
24. Na bocht naar rechts op de J.A. Fijnvandraatlaan tussen de twee zuidelijke bastions door en linksaf (Utrechtseweg).
25. Over de Utrechtseweg langs o.m.de houten huisjes in het oude schootsveld van de bastions
26. Bij splitsing voor De Horn rechtsaf (Lage Klompweg).
26. Op kruising de N236 oversteken en weer rechts aanhouden (Lage Klompweg).
27. De Lage Klompweg gaat in de provincie Utrecht over in Klompweg en aan de linkerhand ligt in een breed gedeelte van de Vecht het restant van fort Hinderdam op een eilandje onder groen verscholen.
28. De Klompweg naar Nigtevecht uitrijden en daar links aanhoudend weg vervolgen (Dorpsstraat).
29. Direct na een oude pomp (anno 1893) volgt links een pontje in de Vecht.
Let op: onregelmatige vaartijden maandag-vrijdag 7.30-8.30 uur,
12.00-13.30 uur en 15.30-17.30 uur. Op zaterdag en zondag 12.00-17.30 uur.
30. Vanaf het pontje rechtsaf langs de Vecht (Eilandseweg).
31. Bij T-kruising linksaf naar Nederhorst den Berg (Torenweg).
32. In Nederhorst den Berg rechtdoor (Brilhoek) tot T-splitsing en daar linksaf (Voorstraat).
33. Voorstraat gaat over in Reeweg naast de N523 (Dammerweg); waar de Nieuwe Dammerweg (met twee banen) erbij komt rechtsaf oversteken en aan de andere zijde linksaf weg vervolgen over (oude) Dammerweg.
34. Vlak voor de Vecht met de bocht mee naar rechts langs de twee banen van de Nieuw Dammerweg.
35. Nadat de twee banen weer samen zijn gekomen (Dammerweg, Spiegelweg) eerste weg linksaf (Hinderdam).
36. Deze weg buigt met de Vecht mee naar rechts, en waar de rivier breed wordt, duikt aan de linkerhand opnieuw het groene eilandje op met de verscholen restanten van fort Hinderdam.
37. De draaiende Hinderdamweg langs de Vecht komt weer terug bij de N 523 en daar gaat de route linksaf over een sluis verder (Dammerweg).
38. Dammerweg uitrijden langs de Vecht tot de N 236 en rechtsaf slaan (Gooilandseweg).
39. Eerste weg linksaf nemen (Uitermeer).
40. Aan deze weg ligt buitendijks de ruïne van fort Uitermeer.
41. Weg vervolgen, over sluis en linksaf ('s-Gravelandseweg).
42. Weg aanhouden, bij gemaal rechtsaf en spoorweg oversteken (Keverdijk).
43. Keverdijk bij splitsingen rechtdoor (rechts) blijven volgen, langs o.m. de 'Visserij'.
44. Weg maakt grote bocht naar rechts en gaat over in Meerkade (om het Naardermeer).
45. Op Meerkade steeds rechtdoor, eerst dichtbij de A1, buigt daarna af en gaat over in de Overscheenseweg.
46. Aan het einde van de Overscheenseweg rechtsom en daarna bij splitsing rechts aanhouden (Voormeer).
47. Weg vervolgen over Karnemelksloot en wordt Graaf Willem de Oudelaan in bebouwde kom van Naarden.
48. Aan het einde van de Graaf Willem de Oudelaan links aanhouden (Graaf Lodewijklaan).
49. Op kruising met Rijksweg (door Naarden) rechtsaf.
50. Rechtdoor op wegkruising en over Bussumervaart (Godelindeweg).
51. Rotonde einde Godelindeweg linksaf (Amersfoortsestraatweg).
52. Voor de buitengracht van Naarden-Vesting linksaf naar de parkeerplaatsen Over de Tol

Enkele mogelijkheden om onderweg wat te drinken en/of eten:

Naarden:	Brasserie Restaurant De Kapschuur, Kerkpad 1 Promers Restaurant, Adriaan Dortmanplein 3
Muiderberg:	Eetgelegenheid Strandpaviljoen De Zeemeeuw, Zeeweg 1a
Muiden:	Restaurant Graaf Floris V, Herengracht 72 Restaurant Fort H, Herengracht 119.
Weesp:	De Theetuin, Ossenmarkt 34. Taveerne "de Schalkse", Ossenmarkt 12a.
Nigtevecht:	Eetcafé Het Wapen van Nigtevecht, Dorpstraat 100.
Nederhorst den Berg:	Restaurant-Café Het Spieghelhuys, Dammerweg 3.

Achtergrondinformatie

Startpunt Vestingstad Naarden

Naarden is ongetwijfeld de bekendste vestingstad van de Oude Hollandse Waterlinie (OHWL). In het Rampjaar 1672 viel de vesting snel in Franse handen. Na de bevrijding door het leger van prins Willem III in 1673 begon een grondige modernisering van de vestingwerken. Door restauraties is dat oorspronkelijk zeventiende-eeuwse ontwerp grotendeels weer in beeld gebracht.

Tot de binnenste omwalling behoren zes grote bastions (uitspringende gedeelten). In de brede gracht daaromheen liggen ook een zestal ravelijnen (verdedigingseilandjes) en twee stenen beren (keermuren tussen binnen- en buitenwater). Daar weer omheen ligt een tweede, smalle omwalling en verdedigingsring met een zogenaamde bedekte weg en een tweede, smallere gracht. Deze dubbele omwalling biedt prachtige wandelmogelijkheden.

Bij het ravelijn Nieuw Molen - Oud Molen is een oude Leliepeilschaal voor de inundatie te vinden. Van de oorspronkelijke toegangspoorten is er later een herbouwd. Ter beveiliging van de kuststrook ten noorden van de vesting is fort Ronduit gebouwd. Binnen de omwalling zijn het Groot- en Klein-Arsenaal (militaire magazijnen) uit de tijd van de OHWL bewaard gebleven. In bastion Turfpoort is het Nederlands Vestingmuseum gevestigd.

1. Oude Zeedijk

Vanuit de vestingstad Naarden volgt de route o.m. het Zuiderzeepad en de IJsselmeerweg naar Muiderberg aan de Zuiderzee van weleer. De voormalige Zuiderzeedijk kan via de Dijkweg helemaal gevolgd worden tot aan het beroemde Muiderslot, aan de rand van Muiden.

Toen Naarden in 1672 door de Franse troepen werd overrompeld en er ook al onbekende ruiters in Muiden waren gesignaleerd, stak men in allerijl deze zeedijk door. Achter het instromende zeewater werden Muiden en het Muiderslot zo goed en zo kwaad in verdedigbare staat gebracht. Daarna begon een spannende strijd die na ruim anderhalf jaar met succes werd bekroond.

2. Vestingstad Muiden en de Grote Zeesluis

De omwalling van Muiden met bastions, grachten, stenen beren e.d. wordt door de Vecht in een westelijk en oostelijk deel gescheiden. Aan de oostkant waren die verdedigingswerken het sterkst en zijn de sporen nu nog het best te zien. Het Muiderslot behoort daartoe.

In de Vecht ligt sinds 1673 de Grote Zeesluis in het midden van de oude vestingstad. Deze sluis was van groot belang voor de waterlinie en bleef dat ook in de latere waterlinies (de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam).

Voor de verdediging van de sluis en de stad zijn meerdere verdedigingswerken uit verschillende periodes bewaard gebleven, zoals het Muiderslot (vanaf omstreeks 1280), de omwalling van de stad (fundamenten uit de tijd van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) en verbeteringen vanwege de verschillende waterlinies tot in de twintigste eeuw), de Westbatterij (1850) en het Muizenfort (1874).

De Vecht

De OHWL was een verticale (grens)linie van Holland tussen de grote rivieren en de voormalige Zuiderzee. De naar het noorden stromende Vecht was in het noordelijke gedeelte van de OHWL bijna vanzelfsprekend de ruggengraat hiervan. Het riviertje bleef eeuwenlang van groot belang voor de militaire inundatie van de Vechtstreek: dat was al zo in de tijd van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), daarna voor de OHWL (1672-1816) en ook nog voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie (1815-1963).

In een Prinsenroute van de OHWL mag dit riviertje waar zo om werd gevochten in 1672-1673 niet ontbreken. Vanaf Muiden gaat deze route verder over de Lange Muiderweg aan de oostzijde van de Vecht in de richting van Weesp.

3. Vestingstad Weesp

Na de kruising met de spoorweg Amsterdam – Hilversum kan de gracht van een eilandje voor Weesp overgestoken worden. Links en rechts zijn de contouren van twee bastions nog aanwezig. Ze zijn aangelegd na de strijd van 1672-1673. Van een complete omwalling met acht bastions werden er uiteindelijk vier gerealiseerd. De andere twee zijn ook bewaard gebleven aan de zuidkant van deze historische vestingstad van de OHWL.

Via de brug over de gracht komt op de Ossenmarkt een rond torenfort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het vizier. De Vestingstad Weesp bleef vanaf 1672-1673 steeds onderdeel van Hollandse waterlinies. Het fort uit 1860 wordt nu gebruikt voor culturele en commerciële doeleinden.

De doorgaande weg leidt om het ronde fort naar de brug over de Vecht en het oudste stadsgedeelte van Weesp. Van de grachten is alleen de Oude Gracht nog open tussen het Smal Weesp aan de noordkant en de twee bastions aan de zuidkant van de oude kern. Aan die laatste zijde wordt Weesp weer verlaten via de Utrechtseweg aan de westkant van de Vecht. Enkele houten huisjes herinneren daar aan de tijd dat in de schootsvelden van de vesting alleen met snel te verwijderen bouwmaterialen mocht worden gebouwd.

4. Voormalige forten Hinderdam en Uitermeer

Langs de Vecht gaat de route in zuidelijke richting verder naar het oude grensgebied van Holland en Utrecht rond de Hinderdam. In 1672 lag daar een belangrijke sluis die voor de inundatie met hand en tand moest worden verdedigd. Franse legereenheden probeerden dit kunstwerk tevergeefs in handen te krijgen en koelden hun woede op de omgeving. Nabij gelegen dorpen als Nigtevecht en Nederhorst den Berg leden hieronder, maar ook in andere plaatsen in de Vechtstreek werden huizen, kerken en kastelen door de vijand vernield.

De fietsroute langs de westkant van de Vecht gaat verder tot het dorp Nigtevecht, via een pontje wordt daar aan de andere zijde van de Vecht de terugweg in noordelijke richting ingeslagen. Eerst komt dan het restant van de Hinderdam in de Vecht (weer) in zicht. De sluis in deze dam werd door de Hollanders in 1673-1674 vervangen door de Grote Zeesluis in Muiden. Ook zonder sluis bleef de Hinderdam echter een versterkte plaats in de OHWL en latere waterlinies. Van de fortificaties resteert nu nog een onder groen verscholen ruïne in het stroomgebied van de Vecht. Na de kruising met de N 236 volgt al snel het punt waar de 's-Gravenlandsche Vaart de Vecht bereikt. Daar ligt een ander relict van de OHWL: het voormalige fort Uitermeer. Bij de sluis van de 's-Gravenlandsche Vaart en de Vecht lag al in de zestiende eeuw een versterking. Na de strijd van 1672-1673 werd daar een fort van gemaakt, dat vervolgens steeds werd verbeterd. Door onachtzaamheid viel het verdedigingswerk later in de achttiende eeuw echter zonder slag of stoot in handen van vijandelijke Pruisische troepen.

Voor de latere waterlinies werd fort Uitermeer steeds aan de eisen aangepast en uitgebreid. Maar toen het na de Tweede Wereldoorlog geen militaire functie meer had, begon een proces van ontmanteling. Nu wordt het bewaard gebleven deel gerestaureerd en opnieuw ingericht. Er zijn makkelijk te volgen korte wandelroutes rond de ruïne van het voormalige fort uitgezet.

Vanaf fort Uitermeer wordt de route langs de Vecht over de 's Gravelandseweg en de daarop aansluitende Keverdijk vervolgd in de richting van het Naardermeer. Vandaar terug naar Naarden-Vesting.